

VĖJARAUPIŲ ATVEJO VALDYMAS UGDYMO ĮSTAIGOJE

Vėjaraupiai yra ūminė virusinė liga, pasireiškianti karščiavimu, pūsleliniu odos ir gleivinių bėrimu. Vėjaraupius sukelia *Varicella-zoster* virusas (toliau – VZV). Po pirminio užsikrėtimo virusas išlieka žmogaus organizme slaptosios (latentinės) formos visą gyvenimą ir vėliau gali pasireikšti kaip juostinė pūslelinė.

Imlūs žmonės gali būti infekuoti po kontakto su infekcijos šaltiniu nuo 10 iki 21 dienos. Imlių žmonių namų kontakto sąlygomis užsikrėtimo rizika yra 80–90 proc. Užkrečiamasis laikotarpis trunka 5 dienas (dažniausiai 1–2 dienas) iki ir 5 dienas po išbėrimų atsiradimo (iki odos pasidengimo šašais). Užkrečiamasis laikotarpis gali būti ilgesnis, jei pažeistas imunitetas. Dažniausiai sergama lengva vėjaraupių forma, bet retais atvejais liga gali būti net mirtina. Itin sunkiai vėjaraupiais serga žmonės su sutrikusia imunine sistema bei suaugusieji.

Pirmą kartą užsikrėtus VZV, susergama vėjaraupiais. Pirmieji ligos simptomai atsiranda praėjus 2 – 3 savaitėms po užsikrėtimo. Pirmąją–antrąją ligos dieną pasireiškia tokie simptomai: nedidelis silpnumas, apetito pablogėjimas, nedidelė temperatūra. Dažniausiai šie reiškiniai lieka nepastebėti ir atrodo, kad liga iškart prasidėjo nuo išbėrimų. Vėliau pradeda berti dėmelėmis, kurios virsta pūslelėmis, prisipildžiusiomis skaidraus skysčio. Išbėrimas – svarbiausias vėjaraupių klinikinis požymis. Pirmųjų išbėrimų elementų gali atsirasti ant bet kurios kūno vietos: ant pilvo, šlaunų, pečių, krūtinės, taip pat veido ir plaukuotoje galvos dalyje. Išbėrimui būdinga kaita: iš pradžių atsiranda rausva dėmelė, vėliau – iškilimas, tuomet susidaro pūslelė su skaidriu skysčiu, kuriai džiūvant, susidaro šašas. Beria bangomis kas 1–2 dienas, todėl viename plote galima pamatyti visų stadijų išbėrimo elementus. Išbertas vietas labai stipriai niežti.

Vėjaraupių profilaktikai vartojami gyvieji atenuoti skiepai. Siekiant užtikrinti optimalią apsaugą nuo vėjaraupių, vaikams ir suaugusiems reikia gauti 2 vakcinų dozes. Ši vakcina nėra įtraukta į planinį skiepų kalendorių.

Asmenys turėję sąlytį su vėjaraupių atveju, po paskutinio kontakto 21 dieną turėtų stebėti savo sveikatą, o pasireiškus pirmiesiems ligos požymiams nedelsiant kreiptis į savo šeimos gydytoją. Inkubacinio periodo metu izoliacija sąlytį turėjusiems asmenims nėra taikoma.

Ugdymo įstaigos veiksmai siekiant suvaldyti skarlatinės plitimą

1. Pastebėjus galimus vėjaraupių požymius susirgusįjį izoliuoja, praneša vaiko tėvams ir rekomenduoja kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

2. Konsultuojasi ir teikia informaciją NVSC ugdymo įstaigoje nustačius vėjaraupių protrūkį.

3. Bendradarbiauja su NVSC siekiant išsiaiškinti sąlytį su sergančiais turėjusius asmenis (protrūkio stebėjimui).

4. Informuoja sąlytį turėjusius asmenis (apie nustatytus susirgimus vėjaraupiais bei galimas profilaktikos priemones namų aplinkoje. Pateikiant informaciją tėvams, būtina atkreipti jų dėmesį į nustatytą susirgimą vaiko lankomoje grupėje, supažindinti su pirmaisiais ligos požymiais, kad pastebėjus juos, vaikas nebūtų vedamas į darželį ir laiku būtų kreipiamasi medicininės pagalbos).

5. Vadovaujantis Užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos

kenksmingumo pašalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 5 punktu, švietimo institucijose atveju grupėse vykdomas nuolatinis valymas ir dezinfekcija.

6. Daugiau informacijos galima rasti Vėjaraupių profilaktikos vaikų ugdymo įstaigose metodinėse rekomendacijose (prieiga internetu: <http://www.ulac.lt/metodines-rekomendacijos>).